

AZ ALSÓZEMPLÉNI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1913. SZEPTEMBER HÓ 16-ÁN SÁROS-
PATAKON TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

HÉZSER EMIL
EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

XXXVIII. FÜZET.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.

1913.

AZ ALSÓZEMPLÉNI REF. EGYHÁZMEGYE 1913. ÉVI
SZEPT. HÓ 16-IK NAPJÁN SÁROSPATAKON TARTOTT
KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Bálint Dezső
esperes.

Meczner Béla
e. m. gondnok.

elnöklete alatt :

Zombory Gedő
Gecsey Péter
Ölbey János
Zitás Bertalan
Máthé Gyula
Horváth János
papi

Kóczán Miklós
Miklós Béla
Nagy Barna
Dr. Kovács Gábor
Sebeő Gyula
Gortvay Aladár
világi

tanácsbírák.

Hézszer Emil
Keresztury József
Janka Károly
papi

Dr. Vitányi Miklós
Bálint Bertalan
világi

jegyzők.

Bartha József tanügyi biz. elnök, Dr. Szánthó Elek, Dr. Lengyel László ügyészek, Gagyai Károly, Matusz Mihály, Szily József és Bajusz Imre tanító-képviselők.

Abaházy József, Csorba Ferenc, Csontos Gábor, Czecz András, Danyi József, Erdélyi József, Farkas Lajos, Fürjész Tamás, Gecse Lajos, Horkai Barna, Horvát Győző, Hegedűs László, Karászy Benő, Kenyeressi Árpád, Kertész István, Köröskényi István, Kiss Miklós, Kun Miklós, Kun Zoltán, Körössi György, László János, Miskolczy Endre, Móricz István, Molnár László, Nagy Károly, Novák Lajos, Pálóczy József,

Pál Albert, Pecsénye András, Sáfár István, Sallai Sándor, Szöllősy József, Tóth Ferenc, Tóth Kálmán lelkészek; — Csorba Dezső, Halmi Miklós, Solymossi József segédlelkészek.

Dr. Kiss Sándor sárospataki, Puskás Lajos és Dancs Lajos nagyrosvági képviselők és számos érdeklődő.

I.

Közgyűlési ügyek.

1. Bálint Dezső esperes buzgó imádságban kér áldást és kegyelmet az áldások kiapadhatatlan forrásától anyaszent-egyházunk haladásának elősegélése végett összesereglett munkatársakra.

2. Meczner Béla egyházmegyei gondnok bensőségteljes szavakkal üdvözölve az egyházmegye összes tagjait

a gyűlést megnyitottnak jelenti ki.

3. Papi főjegyző az egyházmegye tisztviselőinek, lelkészeinek, megbízott képviselőinek névsorát felolvassván,

közgyűlésünk a megjelent tagokat igazoltaknak mondja ki.

4. Az egyes gyülekezetek által kiküldött és felhatalmazott képviselők szabályszerűen kiállított meghatalmazásuk alapján

mindannyian igazoltattak s elnökség a gyűlést törvényesen megalakultnak jelentette ki.

5. Elmaradásukat részint egészségi, részint gazdasági okokkal a következő gyűléstagok igazolták az esperesi hivatalnál: Lábos Béla, Czike Ferenc, Órás Kálmán.

Igazoltattak.

6. Mai gyűlésünkről igazolatlanul távol maradtak: Bacs-kay Károly, Berzeviczy Endre, Kazay Sándor, Kajdy Menyhért, Kovács János, Dr. Mitrovics Gyula. Sarkadi Antal, Sütő Kálmán, Szilágyi Géza, Szánthó István, Székely Imre, Verebélyi József.

Ha elmaradásukat a szabályrendeletileg megállapított módozatok mellett nem igazolják, a törvényes díjban elmarasztaltatnak: a bírságok behajtását esperes rendelje el.

7. F. évi október hó 8-án Miskolcon tartandó egyházkerületi gyűlésre egyházmegyei képviselőkül küldettek ki:

Meczner Béla gondnok, Bálint Dezső esperes, Hézsér Emil, Ölbey János, Máthé Gyula papi; Gortvay Aladár, Tolcsvai Nagy Barna és Sebeő Gyula vil. tanácsbírák rendes; Kóczán Miklós és Gecsey Péter póttagok.

8. Gondnok jelenti, hogy az egyházmegye tisztikarának tíz évig terjedt megbízatása lejárt s megköszöni ugy maga, mint az összes tisztviselők nevében az egyházmegye eddig tanúsított jóakarátát, mellyel egyházkormányzati eljárásukat támogatták, felkéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy a megajtendő tisztujításra szükséges intézkedéseket ezuttal tegye meg.

Közgyűlésünk elrendeli, hogy első sorban az esperesi és gondnoki hivatalra kell a szavazatokat a papi főjegyzői hivatalhoz beküldeni; a beérkezett szavazatok felbontását az egyházkerületre küldött képviselők eszközölgék. Az esperes és gondnok megbizatnak, hogy a többi tisztviselők megválasztásáról együttesen rendelkezzenek.

9. Olvastatott a világi aljegyzői hivatalra elrendelt szűkebb szavazás eredményének megállapítása céljából kiküldött szavazatbontó bizottság által Miskolczon 1913. év május hó 20-án felvett jegyzőkönyv, mely szerint az összes szavazatok

beadattak, számszerint 62, melyből Bálint Bertalan közigazgatási szolgabíró 44; Dr. Buza László sárospataki jogakadémiai tanár 18 szavazatot nyert s ehez képest Bálint Bertalan megválasztott világi aljegyzőnek nyilvánított.

Bálint Bertalan megválasztott világi aljegyző a hivatali esküt letévén, az egyházmegye előlegezett bizalmát megköszönve, magát az egyházmegye szolgálatára felajánlja, mire Meczner Béla egyházmegyei gondnok által az egyházmegyei közgyűlés nevében a megválasztottnak családi hagyományszerű kiváló egyházi szolgálataira való utalással a legmelegebben és legszébb ígérekkel üdvözöltetett.

10. Dancs Lajos nagyrosvági, Kövendy László bodrogmezői, Kozma Dezső tolcsvai, Orosz József kiscigéresi tanítók betérjesztett okmányaik és a jogerőre emelkedett megválasztásukról szóló választási jegyzőkönyvek alapján állásaikba való beerősítésüket kéri.

Dancs Lajos a hivatali esküt is letévén, hivatalaikba mindnyájan beerősítettnek.

11. Tavaszi egyházkerületi közgyűlés 25. számú jegyzőkönyvi határozatával felhívta egyházmegyénket a bacskai missiói egyház lelkesi díjlevél tervezetének elkészítésére és betérjesztésére.

Egyházmegyei közgyűlés a betérjesztett díjlevéltervezetet jóváhagyja, megerősítés végett a főt. egyházkerületre felterjeszti.

12. Tavaszi egyházkerületi közgyűlés 101. sz. határozatával az előterjesztést tett egyházmegyék ajánlata alapján megállapította a közhirdetésre felvett egyházak sorozatát.

Egyházmegyei közgyűlés az alsóbereczkii és berzéki egyházakat ajánlja közhirdetésre leendő felvételre.

13. Tavaszi egyházkerületi közgyűlés 111. számú jegyzőkönyvi pontban az egyházmegyék bírálata alá bocsátja az egyházközségek vagyonszámlájának kitöltésére, ellenőrzésére, helybenhagyására és a további felügyeletre vonatkozó javaslatát.

Egyházmegyei közgyűlés a javaslatot egész terjedelmében elfogadja, megjegyzése csupán arra szorítkozik, hogy vannak egyházközségek, amelyeknél a tőkék és alapok leltározására szánt rovat kevés, ezért kívánatos, hogy a vagyonszámla-tőke lapja pótívvél láttassék el.

14. Egyházkerületi tavaszi közgyűlésünk 23. számú határozatában arra hívta fel az egyházmegyéket, hogy a belmissiói munkálatokra és azok külső alakulásaira vonatkozó egyházkerületi elvi megállapodásról közgyűléseiken foglalkozzanak s az őszi egyházkerületi gyűlésre adják be jelentéseiket.

Egyházmegyei közgyűlésünk abban a véleményben van, hogy a mi magyar kálvinista egyházunk és népünk szellemével nem férnek össze az idegen nemzetek vallási életéből importált, úgynevezett belmissiói társulatok és intézmények, mely a gyakorlati kegyességet külső formák és eszközök igénybevétele által akarják elevenebb és hatékonyabb életre ébreszteni. A mi egyházunknak büszke jelszava: sola fide. Ennek nincs szüksége semmiféle külső sallangokra. Ez egy folyamatos benső élet. Egy titokzatos érzébeli és értelmi összeolvadás egy központi főhit eszmében. Annyira egyéni tulajdon, hogy nincs olyan hatalom, nincs olyan jogcím, amelynek és amelyen megengedhető lenne, hogy beavatkozzék a hitélet külvilágtól elzárt kialakulásába vagy módosulataiba.

Ilyen szempontból tekintve az egyházat, mint a hitélet társulási szervezetét — teljesen elegendő, ha abban a pap, lélek szerint, benső kötelességérzettől indítatva elvégzi hivatásszerű teendőit, mely semmi más nem lehet, mint a

cura pastoralis; bekapcsolva abba a fejlődő emberélet socialis problémáinak lehető megoldását.

Ezekből kifolyólag belmissiói teendőikül egyházmegyénk egységesen követendő elvi szempontokul ajánlja:

1. az ismétlő iskolai tanulóknak a lelkészek által végzendő vallásos oktatását, a vasárnapi iskola vezetését azzal a célzattal, hogy előkészületül szolgáljon ez a konfirmációra, mely a 15-ik életév betöltése után teljesítendő;

2. az egyházi énekkarok, általában a dalszerű éneklés, a lehetőség szerint az összhangzatos éneklés meghonosítása, illetve ápolása céljából minden egyházban szerveztessenek;

3. a szegények gondozása, ellátása és a betegek ápolása intézményesen munkába vétessek, lehetőleg a jótékonyág gyakorlására kötelezett nőegyletek szervezése által;

4. felolvasások rendezése egyháztörténeti, társadalmi, sociális irányú napirenden lévő kérdésekről, az énekkar bevonásával és az ismétlő iskola kiválóbb tagjainak szavalati előadásával élénkítve;

5. mértékletességi, közgazdasági, szövetkezési intézmények létesítése;

6. ezeken felül az egyháztagok alkalmi meglátogatása s a gyakorlati életre tartozó dolgokban való tanácsadás a lelkésznek egyik fő kötelessége.

Mindezekből az és annyi valósítandó meg az egyes gyülekezetekben, amelyik az ottani közszükségletnek legjobban megfelel és amelynek megvalósítására és életképességére megvannak a szükséges előfeltételek.

15. Tavaszi egyhm. gyűlésünk 18. sz. jkvi határozatával utasította a b.-halászi, b.-olaszi, b.-mezői és szerencsi egyházakat, hogy az 1912. évi tavaszi gyűlés 72. számú határozatának tegyenek eleget.

A b.-olaszi és szerencsi egyház számadása rendbehozott. A b.-halászi egyház adja be számadását az illetékes számvevőhöz. A b.-mezői egyházra nézve a beterjesztett ügyészi véleményét elfogadva, az továbbra is nyilvántartásban marad.

16. Tavaszi egyházmegyei gyűlés 25-ik sz. jkvi pontjában felkérte Sebeő Gyula világi tanácsbíró, hogy a legyesbényei egyház és Tarnay Endréné közt folyamatba tett földvásárlási ügyben az egyház javára járjon közbe.

Sebeő Gyula jelenti, hogy Tarnay Endréné az egyház javára hajlandó volt az elővételi jogot biztosítani, de miután az egyház nem tudta értékesíteni azon földbirtokait, amelynek árából a vételárt fedezhették volna, a földvételi ügy végleg meghiusult.

17. Tavaszi közgyűlésünk 28. számú határozatával Kun Zoltán gesztelyi lelkészt bízta meg azzal, hogy Szombathy Dániel sóstófalvi tanító 103 kor. 30 fillér adó visszatérítési követelésének jogos vagy jogtalan voltát derítse fel. Megbízott lelkész jelenti, hogy a tanító által használt földek adóját a sóstófalvi egyház fizetéséből mindig visszatartotta, mégis a tanító maga fizette a föld adóját. Az egyház ezen eljárásából nyilvánvaló a tanító megkárosítása, miután pedig a 360—1885. sz. pénzügyi bírósági döntvény az egyházat kötelezi az adó fizetésére, Szombathy Dániel kétszeresen megkárosult, mert az adót fizetéséből is lefoglalták és maga is kifizette az adót, mindazáltal a jó békességre való tekintetből nevezett tanító megelelgszik, ha két évi adóját az egyház visszatéríti.

Közgyűlésünk kötelezi a sóstófalvai egyházat, hogy Szombathy Dánielnek 103 kor. 30 fillért haladéktalanul fizessen vissza s jövőre az egyház fizesse a földek után esedékes adóilletékeket.

18. Az alsóbereckii egyház lelkészlakot, a kenézlői templomot akar építeni, az előbbi költségvetését és tervrajzát be is adta.

Miután a bereckii egyház az építkezés elfogadására vonatkozó presbyteri és közgyűlési határozatot elmulasztotta betérjeszteni, ennek pótlására utasítatik, a tervrajz és költségvetés felülvizsgálat végett Keresztury József építési bizottsági elnöknek kiadatott. Mindkét építkezési ügy további intézkedéseinek megtételére az esperes kéretett fel.

19. Tavaszi gyűlésünk 29. jkvi pontjában bizottságot küld ki a tályjai egyházba, hogy az egyház és Homóky György tanító között a tandíjkárpótlásból támadt ellentét okait vizsgálja meg s a tanító által követelt 42 kor. 08 fill. visszatartásának jogos vagy jogtalan voltát derítse fel.

Minthogy a lelkésznek a bizottsághoz betérjesztett jelentése szerint az egyháztanács már utasította a gondnokot, hogy Homóky György tanítónak a kérdéses 42 kor. 08 fillért fizesse ki e tényben az egyháztanácsnak azt látja az egyházmegye, hogy maga is jogosnak ismeri el a tanítónak követelését, mikor az egyház pénztára terhére annak kifizetését elrendelte, az ügy illetén elintézését helyeslőleg tudomásul veszi.

20. Tárgyalás alá vétettek azon egyházak számadási ügyei, amelyeknél a számvevőszék egy vagy más tekintetben szabálytalanságot állapított meg.

Minthogy a jegyzőkönyvben felemlített egyházak jórésztében máig sem javították ki a számadás kifogásolt tételeit, utasítatnak a számvevőszék jelentésében említett egyházak gondnokai és lelkészei, hogy ez évi számadásaikat a kifogásolt hiányok vagy szabálytalanságok szemmeltartásával, illetve kiigazításával készít-

sék el. A járási számvevők pedig figyelmeztetnek, hogy a f. évi számvevőszéki jelentésben fel említettekre terjesszék ki figyelmüket az 1913. évi gondnoki számadás megvizsgálásánál.

21. Tavaszi e. m. gyűlésünk 36. sz. jkvében az alsó-borsodi egyházmegye által egyházmegyénkhez áttett „tanítói szolgálati szabályzat“-ot azzal az utasítással adta ki egyházmegyénk tanügyi bizottságának, hogy azt elbíralva, véleményes jelentését őszi közgyűlésünkre adja be.

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság javaslata alapján „A Magyar Ref. Tanítók Országos Egyesületének“ a „népiskolai szervezet“ és a tanítói szolgálati pragmatika egyöntetűvé tétele tárgyában készített munkálatot örömmel üdvözli s a következő módosításokkal elfogadhatónak tartja :

1. A 3. §. utolsó mondata után betoldandó : „és ezekről jegyzőkönyvet vezetnek“.

2. 4-ik §. 3-ik sorában „életkorra“ helyett „hivatalkorra“.

3. 5-ik §. 6-ik sora következőleg alakítandó, „vita nélkül“, de az érdekelt tanítók netaláni igazolásával együtt jegyzőkönyvbe iktatandók“.

4. A 6-ik § első szakasza oda módosítandó, hogy az igazgatótanítót ne 3 évre válasszák, hanem az iskolánál működésök idejére.

5. A 6-ik §. f) pontja 5-ik sorában „tan-eszközeiknek“ szó után „ruházatuknak s a tantereimnek“ szavak beirandók.

22. Tavaszi gyűlésünk 36-ik jkvi pontjában felhívta az egyházmegyei pénztárnokot, hogy az általa készített nyomtatványokat a kerület által kiküldött bizottságnak mutassa be.

Zitás Bertalan jelenti, hogy miután e bizottság máig sem hivatott össze, a nyomtatványokat nem volt módjában a bizottság elé terjeszteni.

23. Tavaszi egyházmegyei gyűlésünk 47-ik jkvi pontjában utasítja egyházmegyei gyűlésünk az ondi egyházat, hogy az iskolaépítés ügyében hozzon presbiteri s közgyűlési határozatot, a község által ajándékozott területet telekkönyveztesse az egyház nevére, az építendő iskolaépületről készíttessen műszaki leírást, mert ezek nélkül az iskolaépítéshez nem foghatnak hozzá. A 71-ik jkvi pontban pedig utasítja az egyházat, hogy a tanítói lakás átalakítása tekintetében tett eljárásáról is tegyen jelentést.

Esperes jelenti, hogy e tekintetben a munkálatok folyamatban vannak s jövő éven az építkezés megtörténhetik. Tavaszi gyűlésre ismét tárgyal tüzetik ki.

24. Tavaszi egyházmegyei gyűlésünk 58-ik pontja alapján tárgyalatott a szerencsi templomépítési ügy.

E tárgy, mivel az építkezés ügye még mindig csak az előkészítés állapotában van, továbbra is nyilvántartatik.

25. Tavaszi egyházmegyei gyűlésünk 26. pontja alapján tárgyalatott a most épült, de már is aggasztóan repedezni kezdő bodrogsadányi templom ügye. Esperes jelenti, hogy a templom fala naponként száll, a repedések nagyobbodnak.

Sajnálattal veszi tudomásul a jelentést az egyházmegye s fölkéri az esperest, hogy tartsa figyelemmel továbbra is a templom sorsát s a szükséges intézkedéseket tegye meg. Nyilvántartásban marad.

26. Tárgyalatottak a rendes tőkesegély iránt benyújtott kérvények. Beérkezett összesen öt kérvény és pedig Nagygéres 11000 K, Pácín 16000 K, Nagytárkány 5000 K, Alsóberecki 14000 K, Kenézlő 33325 koronát, Véke 25000 koronát, illetve az ez összegeknek megfelelő tőkekamat segílyt kérnek.

Egyházmegyei gyűlés Nagygéres egyházközséget 11000 koronára, illetve az ez összegnek megfelelő 550 korona évi kamatsegélyre ajánlja az első sorozatban I. helyen. Ez az egyház 10 év alatt 37566 koronát vetett ki templomának, iskolájának és paróchiájának felépítésére. Ez összgeből 10 év alatt 25 ezer koronát fizetett ki kivetés útján. A fennmaradt 11935 koronának a kifizetésére az egyház hivei már képtelenek annyival is inkább, mivel második iskolájának és tanítói lakának építése már elrendeltetett, melyhez még fundust is kell vennie.

Pácin egyházközséget az első sorozatban II. helyen 9338 K. 39 fillér segélyre, illetve az ezen összegnek megfelelő 466 K 91 fill. tőkekamat segélyre ajánlja. Ez a három évvel ezelőtt anyásított egyház lelkeszlak építésére, templomának renoválására 29600 koronát költött. Ez az ujonnan anyásított egyház segítségre feltétlenül reá van szorulva.

Nagytárkány fiókegyházat az első sorozatban III. helyen 4500 K segélyre, illetve az ezen összegnek megfelelő tőkekamat segélyre ajánlja, mivel ez az egyházközség iskola és tanítói lakás építésére és belhely vételére 12 ezer koronát költött és adóssága könnyítésére segélyre nagyon reászorult.

Véke 2500 K tőke, illetőleg az ez összegnek megfelelő 125 K tőkekamatsegélyre első sorozatban IV. helyen ajánlja. Ez a kis leányegyházközség a tanítói lak építésével véghetetlen nagy áldozatot hozott, az ebből származott adósságot önerejéből kifizetni képtelen.

Kenézlő kérvényét, mivel semmi néven nevezendő terhet kimutatni nem tud, építkezni csak jövőben akar, vissza kell utasítani azon felhívással, hogy mihelyt építkezésére és az ehez szükséges kölcsön felvételére vonatkozó egyházmegyei és egyházkerületi engedélyt megnyeri, segély iránti kérvényét terjesszék fel az egyház-

megyére, mely elsősorban fogja kérvényét pártólólag felterjeszteni.

27. Tárgyaltattak a rendkívüli egyházi-adóteher csökkentése céljából beadott rendkívüli tőkekamat segély iránti kérvények. Nagyrozvagy 15000 K, Tiszatokaj 18400 K, Semjén 5000 K, Taktaharkány 2000 K, Ágcsernyő, 7000 K, Erdőbénye 6216 K, Kiskövesd 4000 K, Alsóberecki 7500 koronát, illetőleg az ez összegnek megfelelő évi tőkekamat segélyt kérnék.

Egyházmegyénk a következő sorrendben és összegekre teszi meg felterjesztését a rendkívüli tőkekamat segélyre :

Nagyrozvagy egyházközséget 15000 korona tőke, illetőleg az ez összegnek megfelelő 750 korona tőkekamat segélyre ajánlja az első sorozatban I. helyen, mivel a földvásárlásaiból származó adósságaikkal küzdő egyháztagek az elmúlt 5 év folyama alatt 15 ezer korona költséggel második iskolát és tanítói lakot építettek 40 ezer korona költséggel templomot renováltak és bővítettek és a fennálló 31600 korona adósság rendezésére szolgáló rendkívüli egyházi adónak teljes összegében való viselésére saját súlyos terheik mellett képtelenek, noha rendkívüli terhet közmunka alakjában is viselnek.

Tiszatokaj egyházközséget 14760 kor. 13 fillér tőke, illetőleg az ennek megfelelő 738 K kamatsegélyre az első sorozatban II. helyen ajánlja, mivel a sok építésen átment gyülekezet a folytonos szőlővésszel küzdve adósságának rendkívüli adóból való fizetésére képtelen.

Alsóbereckii egyházközséget 7500 korona tőke, illetve az ennek megfelelő 375 korona tőkekamat segélyre ajánlja III. helyre.

Ez az egyházközség paróchiát kénytelen építeni, az előkészületi intézkedések az egyházmegye utasításai alapján folyamatban vannak, az építkezést végrehajtani a csekély népességű rend-

kivül szegény gyülekezet a maga erejéből nem tudja.

Taktaharkányt 2000 korona tőke, illetőleg az ennek megfelelő 100 korona évi tőkekamat segélyre ajánlja elsősorban IV. helyen, mivel ez az egyházközség iskolái fejlesztésére erején felül sokat áldozott.

Ágcsernyő leányegyházat 6000 kor. tőke, illetőleg az ennek megfelelő 300 kor. tőkekamat segélyre az elsősorban V. helyen ajánlja, iskola-építésből származó súlyos terhére és az egyháztagok szegénységére való tekintettel.

Erdőbénye egyházközséget 6000 kor. tőke, illetve az ennek megfelelő 300 kor. évi tőkekamat segélyre ajánlja az első sorozatban VI. helyen, a szőlővész folytonos károsításai következtében elszegényedett, adóssággal küzdő egyháztagok nagy terheire és a tanítói lak építéséből származott adósságra való figyelemmel.

Kiskövesd egyházközséget, mivel 6000 koronának megfelelő tőkekamat segélyben ez évben részesült, segélyre ezúttal nem ajánlja, valamint Semjént sem, mivel ez az egyház tőkekamat segélyben már részesült.

28. A közalapi segélykérvények iránti előterjesztés megtételével

az elnökség mellett Keresztury József és Janka Károly papi aljegyzők bizatnak meg.

29. Nagy Károly szomotori lelkész megújítja azon kérelmét, hogy részére a Klobusiczky alapítványnak a lelkészt illető kamatai kiutaltassanak, mivel az alapítvány összege a kötvényen levő künnlevőségekkel együtt az eredeti összegnél 250 koronával több.

Egyházmegyei közgyűlés a szomotori lelkészt kérelmével ismételten és mindaddig elutasítja, míg az alapítvány eredeti összege takarékpénztári betéti könyvben elhelyezve együtt nem

lesz, mivel a kötvényen künnlevő tőkerészletet mindaddig biztosítottak nem tartja, míg az adósoktól be nem hajtatik, amely eljárás folyamatban van.

30. A szomatori egyház rozzant lelkészlakának megújítására, a módozatok megállapítására az építészeti bizottság közreműködését és a nagy költséggel járó építkezésre a Gusztáv Adolf egyesületből segílyt, vagy kölcsön felvételére engedélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja a szomatori egyházat, hogy Keresztúry József építészeti bizottsági elnök közbejöttével készíttessen a lelkészlak renoválásáról építési tervet és költségvetést, azokat és azok fedezetére szóló tervezetét, esetleg az építési költség fedezetére szolgáló kölcsön engedélyezése iránti kérelmét tavaszi egyházmegyei gyűlésünkre az ide vonatkozó szabályszerű presbyteri és közgyűlési határozatok kíséretében terjessze fel.

31. A szomatori egyház lelkésze arra kéri az egyházmegyét, hogy mivel a lelkészlak udvarán kút nincsen és a vízfordás a behivatalnokra elviselhetetlen terhet ró, az egyház kútépítésre köteleztessék. Ezzel kapcsolatban a szomatori egyház, tekintettel a kútépítés roppant nehézségeire és az ottani viszonyok között rendkívül költséges voltára, arra kéri az egyházmegyét, hogy mindaddig, míg a kút létesítése módjukban nem lesz, a behivatalnokok részére bármelyik tárból a víz fuvarozására évi 150 korona segílyt állapítson meg.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja a szomatori egyházat, hogy a lelkészlak udvarán haladéktalanul kútát építsen, annak létesítését a lelkészlak átalakítási tervébe és költségvetésébe illessze bele és a fedezetről is annak keretében gondoskodjék.

32. Az ondi egyház nevében lelkész s gondnok azon kéréssel fordul az egyházmegyei gyűléshez, miszerint enged-

tessék meg nekik, hogy 3 darab, mindig jobban és jobban elértéktelenedő szőlőföldjüket 1930 koronáért eladhassák. Ez összegre azért van szüksége az egyháznak, mert a jövő tavasszal az egyházi épületek jókarba hozását pusztán kivetés útján nem képesek eszközölni. Jelentésük szerint ez eladást a presbyteri gyűlés és közgyűlés is helyesli, e gyűlések jegyzőkönyvi másolatát azonban nem terjesztik be.

Minthogy az ondi lelkész s gondnok kérelmükhöz sem presbyteri, sem közgyűlési jegyzőkönyvet nem csatoltak, e kérelem ez alkalommal elutasítottatik. De el kellene utasítani e kérelmet már indokolásánál fogva is, mert az egyház eddig hasznot hajtó ingatlanait semmi hasznot nem hajtó építkezések céljára elidegeníteni nem látja célszerűnek. Ha ez ingatlanok eladatnának is, az esetben a befolyandó 1930 korona vételár, mint elkölthetetlen tökepénz lenne kezelendő. Az építkezésekről az egyházi törvények III. t.-c. 16-ik §-a alapján kell az egyháznak gondoskodnia.

33. A bereckii helyettes lelkész azon kérelmét terjeszti az egyházmegyei gyűlés elé, hogy gondoskodnék az egyházmegye 5—6 száz korona állandó segélyről a berecki egyház számára s az így kieszközölt állandó segély egy kántor fizetésére volna fordítandó. Tűrhetetlen ugyanis szerinte azon állapot, hogy a bereckii lelkész istenitiszteletek és temetések alkalmával mindkét Bereckiben maga legyen kénytelen énekelni is. Nem bírhatja ki a lelkész azon fárasztó munkát, hogy minden második vasárnap 6 kilométeres út megtétele után három predikációt tartson s ezeken az istenitiszteleteken maga legyen kénytelen még az éneklést is vezetni.

Egyházmegyei gyűlés, bár belátja azt, hogy a kántori s lelkészi teendőknél egy személy által való elvégzése felette terhes, de fedezet hiányában ez alkalommal e bajt megszüntetni nem képes.

34. A bodrogkereszturi lelkész, László János azon kérését terjeszti elő, hogy miután ő a Bodrogkereszturtól 4 kilométer távolságban levő szegipusztai állami iskolában és az 1 $\frac{1}{2}$ kilométer távolságban levő bodrogkisfaludi róm. kath. iskolában heti 2—2 órán vallástanítást tart, s ezért az államtól mindössze csak 80 korona tiszteletdíjat kap s miután e tiszteletdíjnál háromszor ennyit kell neki fuvarra elkölteni: hogy fáradsága némileg jutalmazva legyen, kéri, hogy eszközjön ki neki az egyházmegye bizonyos segílyt, vagy a saját pénztára terhére írjon elő bizonyos állandó évi tiszteletdíjat.

Mivel az egyházmegyének ily természetű díjazásokra alapja nincsen, e kérést nem teljesítheti. Azonban utasítja a bodrogkereszturi lelkészt, hogy adja be kérését a főtiszteletű Egyházkerülethez, hogy az idegen felekezetű iskolánál teljesített vallásoktatás díjazására szánt alapból méltányos kérésére utalványozzanak bizonyos összeget ki számára. Egyszersmint az államnál is tegyen lépéseket díjazásának fel-emelése tárgyában avagy congrua kiigazításért is beadhatja kérelmét, s lórtartási átalány címen próbáljon díjazásán segíteni.

35. A makkoshotyikai egyház betereszti presbyteri s közgyűlési határozatát, melynek értelmében a „katuska“ nevű dülőben levő 443 h. sz. alatti 661 □öl hasznavehetetlen legelő földjének eladásához engedélyt kér.

Minthogy e földterület az egyháznak semmi hasznót nem hajt, sőt káros, mivel haszon nélkül adót kell érte fizetni, az eladáshoz az engedélyt egyházmegyénk megadja, s pártolólág terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerülethez az egyház kérvényét. A vétel, illetve eladási ár azonban, mint állandó tőkepénz kezelendő.

36. Egyházmegyei közgyűlés tárgyalás alá vette a berzéki paplak építési ügyét, melyre vonatkozólag Bartha József és Gortvay Aladár kiküldött bizottsági tagok jelentik, hogy

a berzéki egyházban megjelentek s ott a szabályszerűen összehívott presbyteri és közgyűlésben az építési módozatokat megállapították, s az előterjesztett építési tervet, költségvetést az E. T. III. t. c. 16. §-a alapján foganatosított rendkívüli egyháziadó kivetést, mely osztályba sorozás utján 5110 (öt-ezerszáztíz) koronában állapított meg, úgy a presbyterium mint a közgyűlés tagjai elfogadták.

Egyházmegyei közgyűlés a bizottság előterjesztését tudomásul veszi; s jóváhagyja azon költségelőirányzatot, mely szerint rendkívüli adó alakjában az egyháztagek 5110 koronával járuljanak az építkezési költségek fedezéséhez, kétezer korona töké a saját pénztárukból pótolnak hozzá, négyezer koronát pedig a tanítói földekre mint amortizációs kölcsönt vegyenek fel.

A kivetett rendkívüli egyházi adó mai közgyűlési jóváhagyásunk után azonnal életbe lép, erre nézve az E. T. III. t.-c. 16—19. §-ai foganatosítandók. Lelkész és gondnok utasíttatnak az építkezés előkészítő munkálatainak elvégzésére úgy, hogy az építkezés 1914. tavaszán megkezdhető legyen. Az építési munkálatok ellenőrzésére Bartha Józsefet kérjük fel.

37. Olvastatott a berzéki egyház azon kérvénye melyben engedélyt kér tizenkétezer koronás törlesztéses kölcsön felvételére.

Miután a kölcsön felvételét engedélyező közgyűlési határozat a kérvényhez nem mellékelte, a kölcsön felvétele nem engedélyezhető.

38. Bajusz Imre megyaszói tanító azon kérelmét terjeszti be, hogy miután a temetések alkalmával végzett fáradságos munkájáért ez ideig semmiféle díjazásban nem részesült, állapítson meg az egyházmegye a kántortanító részére stola címén egy bizonyos összeget.

Bármennyire méltányosnak látszik is Bajusz Imre kérelme, az egyházmegye nem teljesítheti azt, mert valószínű, hogy mint több egyházban gyakorlatban van, az ingyenes temetési szolgáltatért valamely más uton nyer kárpótlást; de az érdekelt egyház megkérdezése nélkül nincs is jogositva arra, hogy magánszemélyek érdekében új terhet rójon az egyházak tagjaira, utasítja azonban az egyházlátogatókat, hogy e tárgyban a presbyteriummal igyekezzenek méltányos megegyezésre jutni.

39. A karosi leányegyház jóváhagyást kér azon intézkedéséhez, melylyel Pongrácz Sámuel jelenleg Karoson működő tanító részére, a mennyiben az előkönyörgői teendőket minden díjazás nélkül végzi, évenként 200 (kétszáz) korona személyi pótlékot utalványoz ki.

Egyházmegyei közgyűlés örömmel látja, ha az egyházközségek tisztviselőinek sok oldalu munkásságát az illetékes egyházak kellőleg méltányolni tudják, s méltánylásuknak tettekben is kifejezést adnak, s ez okból készséggel hagyja jóvá a karosi egyháznak azon határozatát, melylyel Pongrácz Sámuel tanító részére kétszáz korona személyi pótlékot engedélyez. — Ezen összeg évnegyedenkénti utólagos részletekben fizetendő ki az egyház pénztárából.

40. A sajóhidvégi egyház jelenti, hogy az esperesi hivatal engedélye alapján kétezer korona kölcsönt vesz fel a romlásnak indult templomtető megújítására.

Miután a kölcsön felvételére úgy a presbyterium, mint a közgyűlés megadta az engedélyt, az esperes eljárása jóváhagyólag tudomásul vétetik; ehhez az egyházkerület megerősítése is kikérendő.

41. A sajóhidvégi egyház presbiteriuma hivatkozással f. évi tavaszi közgyűlésünk, jkvének 15 ik pontjára, mely „Egyházfentartási alap“ létesítésére hívja fel az egyházakat, kéri az egyházmegyét, hogy a „Köz vagy tüzbiztosítási pénztár“ kamata „Egyházfentartási alap“ céljaira tőkésíteni engedtesék meg.

Közgyűlésünk melegen óhajtja, hogy minden egyház teremtsen anyagi erejéhez mérten „Egyházfentartási alapot“, de amennyiben az alapok természete hozza magával, hogy azok számszerűleg határozottan meg legyenek állapítva, annyival is inkább, mert csak így könyvelhetők el a „vagyonleltár“-ba, utasítja a sajóhidvégi presbiteriumot, hogy világosan tüntesse fel, mily összeg az, melyet e címen lekötni kíván, mennyi az a kamat, melyet tőkésíteni óhajtának? Legközelebbi közgyűlésünkhöz erről és az egyházi közgyűlésnek a presbiterium határozatához való hozzájárulásáról tegyenek jelentést.

42. A sajóhidvégi egyház betereszti a kebelében megalakult énekkarnak alapszabályait megerősítés végett.

Közgyűlésünk az egyházak kebelében megindított minden kulturális mozgalmat melegen üdvözöl, ép azért örömmel veszi tudomásul a sajóhidvégi „Énekkar“ megalakulását is, azonban ennek alapszabályát némely pótlások végett vissza származtatja, nevezetesen az 5. §-ba, mely a meg nem jelenő tagokat büntetéssel sújtja, határozottan meg kell jelölni a büntetés minőségét, vagy büntetés pénz maximumját. A 7-ik §-ban, mely az elnökről szól, beveendő, hogy az elnök az egyház lelkesze. A 13. § ban a választmány elnökéül az alelnökvan feltüntetve. Ez a rendelkezés tehát a gyűlésből kizárná az elnököt, ami képtelenség. Ez is megfelelő módosítást igényel. A 14. §. az egyletből való kizárást a választmány jogkörébe sorozza. Ezt

pótolni kell azzal, hogy a választmány kizáró határozata ellen a közgyűléshez lehet felebbezni. A 19. §. a közgyűlés határozatképességéhez a tagok $\frac{3}{4}$ részét kívánja meg. Ez nehezíti az ügykezelést. Elég, ha a tagok fele megjelen. A 22. §. az alapszabályok két példányban való kiállításáról rendelkezik, holott azt 4 példányban kell kiállítani. A 23. §. szerint az énekkar magát a sajhídvégi ref. egyház védnöksége alá helyezi, holott az énekkar nem önálló, hanem az egyház testével szerves összefüggésben álló társulás, melynek elsőfoku hatósága a presbitérium.

Mindezen felsorolt észrevételek figyelembe vételénél az énekkar alapszabályai újból átdolgozandók, tavaszi közgyűlésünkhöz ismét felterjesztendők.

43. A sajhídvégi egyház jelenti, hogy az egyházkerület rendelkezésének megfelelőleg az „Ifjusági együletet“ megalakították, kérik az alapszabályok megerősítését.

Közgyűlésünk a vallásos élet ápolására célzó intézmény létesítéséről meglelégedéssel vesz tudomást, az alapszabályokat jóváhagyásával látja el, azzal a megjegyzéssel, hogy az alapszabályba feltüntetendő, hogy „elnöke a lelkes“, az egyület működésére kellő sikert és Istennek áldó kegyelmét kívánja.

44. „Az alsözempléni Ref. Tanítói Egyesület“ megújított alapszabályait Szily József együleti elnök jóváhagyás végett beterjeszti s kéri, hogy az egyházmegye az alapító tagok névsorába lépjen be.

Közgyűlésünk az 1908. évi április hó 15-én jóváhagyott s ugyanazon évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 128. sz. határozatával megerősített alapszabályoknak a vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratában megkivánt módosítá-

sok figyelembe vételével megszerkesztett alapszabályokat a midőn jóváhagyásával szívesen ellátja, a korábbi sok tekintetben rendszertelen alapszabályoknak sikerült átdolgozása s ebben az egyházmegyei hatóság érdekeltségének erős vonásokban való kidomborítása felett elismerését fejezi ki, az egylet alapító tagjainak sorát megnyitja; Istennek áldását kéri a tanítók együletének minél sikeresebb működésére.

45. A karcsai ref. egyház jelenti, hogy az egyháztagok megszorodása folytán a templom elégtelennek bizonyult az egyház tagjainak befogadására, annyira, hogy még a közönséges vasárnapokon is alig fele fér be a gyülekezetnek, ez okból elhatározták, hogy a templomot ki fogják bővíteni; de mivel a templomon az országos műemlékek bizottságának megkérdezése nélkül nem szabad nagyobb átalakításokat eszközölni; kéri az egyházi főhatóságot, hogy hassanak oda, miszerint az említett bizottság rövid idő alatt küldje ki illetékes szakértőit akik megállapítanak hogy mely irányban és milyen alakban volna e műemlék bővíthető?

Közgyűlésünk tudomással bír arról, hogy a karcsai templom elégtelen a református vallásu hivek befogadására és így egészen indokolt a karcsai egyház azon törekvése, hogy a XIV. században épült műemléki beccsel bíró templomát kibővítse, felhivja azért a karcsai egyház presbyteriumát, hogy az e tárgyban „a műemlékek bizottságához“ intézendő kérvényét az az egyházkerületi gyűlést megelőzőleg az esperesi hivatalhoz adja be s megbizsa az esperest, hogy a kérvényt egyházmegyénk meleg pártfogásával terjessze fel az őszi egyházkerületi közgyűlésre.

46. Székely Imre t.-harkányi lelkész azt a kérelmét terjeszti elő, hogy miután a konvent által 1909-ben megállapított literenkénti 9 filléres ár mellett jövedelme jelentékeny csorbulást szenvedett, kéri azért, hogy a t.-harkányi lelkészi

javadalom a kimenendő egyházlátogatás által ujabban állapittassék meg, hogy az ujonnan megkészített díjlevél alapján kongrua segélyt kérhessenek az egyetemes konventtől annyival is inkább, mivel az egyháztanács a rozs egységárát nem hajlandó felemelni, mert az építkezésekből kifolyólag a gyülekezet tagjai rendkívüli egyházi adóval vannak megterhelve.

Egyházmegyei közgyűlés folyamodó lelkész beadványából megállapítja, hogy a konventnél már két ízben kísérletezett a gabona egységárának magasabbra való emelése tárgyában, — de semmi positiv eredményt nem ért el, miután pedig a konvent e tekintetben nem engedett, egészen valószínű, hogy egy olyan ujonnan kiállított díjlevelet, mely a konvent kifejezett álláspontjával nem egyezik meg, mely a konventi elutasító végzés dacára is literenként 11 fillérre emeli a gabona árát, — figyelembe se vesz s így a lelkészi kongrua felemeléséről szó sem lehet.

47. A nagyrosványi egyház bemutatja a régi díjlevelek alapján és az 1913. évi XVI. t.-c. értelmében kiállított organista-tanítói és a II ik tanítói díjleveleket jóváhagyás és megerősítés végett.

Közgyűlésünk az öt-öt példányban kiállított kántor-tanítói és a második tanító díjleveleit jóváhagyásával ellátva az egyházkerületi közgyűléshez terjeszti fel.

48. A tarcali egyház beterjeszti a régi díjlevelek alapján kiállított organista-tanítói és a II-ik tanító díjleveleit.

Közgyűlésünk a négy-négy példányban kiállított organista-tanítói és a második tanító díjleveleit jóváhagyásával ellátva az egyházkerületi gyűléshez terjeszti fel megerősítés végett.

49. A báji ref. egyház azon kérelmét terjeszti fel, hogy

a néh. Majoros József által az egyházi szükségletek fedezésére hagyományozott 200 koronából — mely időközi kamatjával 346 kor. 27 fillérre növekedett — „Egyháztentartási alap“ ot létesíthessen.

Közgyűlésünk a báji egyház presbyteriuma és közgyűlés által jóváhagyott azon kérelmét, hogy a Majoros József által hagyományozott 200 kor. és annak 146 kor. 27 fill. kamatja „Egyháztentartási alap“ gyanánt 30 éven át érintetlenül kamatoztassék, — a maga részéről megengedhetőnek tartja s azt pártolólág terjeszti fel a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez.

50. Olvastatott a tanügyi bizottság következő jelentése :

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Már a múlt évben rámutattam a felekezeti tanítók nagyon nagy sérelmére: az állami és felekezeti tanítók családi pótlékának méltánytalan elosztására.

Az egyházmegye területén levő tanítói körök és az alsó-zempléni egyházmegyei tanító egyesület reménységgel kéri és várják — egyházi hatóságaink útján — méltatlan mellőztetésük orvosoltatását.

Ebből a sáros fertőből más kivezető út csakugyan nincsen, mint kérni és várni.

Az állami tanítók minden ellátásra szorult tagja 200—200, de 600 koronánál nem több — családi pótlékban részesül; amikor a felekezeti tanítókra a család nagysága szerint 50—100 korona jut.

Az 1913 évi XVI. t.-c. átalakítja, bizonyos formába önti tanítási rendszerünket és a tanítónak az iskolafenntartó testülettel való viszonyát Jogokat és kötelességeket ad az iskolákat fenntartó egyházaknak, de ugyanakkor biztosítja a tanítók jogait és körvonalazza kötelességeit.

A tanítók most két kasztba vannak beosztva! Az egyik kaszt több fizetést kap, kevesebb munkával, egy gazdával, . . állami tanítóknak hívják őket. A másik kaszt kevesebb fizetést, több munkát és két gazdát kapott. Ezek a felekezeti tanítók, a kiknek az állam is, az egyház is ott áll a háta megett.

Ezeztől a hatóságoktól függ a tanítók szolgálati minősítése: példás, megfelelő és nem megfelelő. A felekezeti tanítók ezen minősítési táblázat alapján fognak a 14 ik §. szerint a fizetési fokozatokban előlépni, vagy hátramaradni.

Jónak látnám, ha egyházmegyei hatóságunk megállapodásra jutna, sőt szigorúan jelölné meg a hat, öt, négy, három, kettő és az egy osztályú iskola minimális tananyagát, amelynek alapján kielégítő minősítést nyerhetne a tanító s jelölje meg a maximális tananyagot is, amely szerint a kiváló minősítést lehet elnyerni! . . .

Ehelyett a minősítési fokozat helyett jobb volna a sveici rendszer. A fiatal kezdő tanítók ott a városokban kezdik működésüket kisebb fizetéssel s onnan mennek falura előléptetésképen jóval nagyobb fizetéssel. A már családot alapított tanítók örömmel mennek falusi tanítóknak, mert megélhetésük kevesebbe kerül s fizetésük pedig — ha jól emlékszem — mintegy 1200 korona értékkel emelkedik.

Nálunk megfordítva van: a népes családdal bíró tanítók nagy reménységgel jönnek városokba gyermekeik taníttatása végett s szomorúan tapasztalhatják, hogy ott a megélhetésre két fizetés is kevés.

Ez eszmét csak megemlítem, majd hivatva lesz ezt a szolgálati pragmatika irányítani, különben is a tanítói értekezletek és a megyei tanító-egyesület, sőt egyházkerületi hatóságunk is 1912. évi közgyűlésének (ősz) 72. szakasz 4 ik pontja alapján, a népiskolai szervezet s a tanítói szolgálati pragmatika egyöntetűvé tételét célzó szolgálati szabályzatra jelentést vár ez évi őszi egyházkerületi gyűlésre

Alapos áttanulmányozás után úgy látszik, hogy ez a szolgálati szabályrendelet a tiszáninneri ref. egyházkerület által 1905. évben kiadott szabályrendelettel teljesen megegyezik, sőt emellett amarra egyáltalán szükség sincsen, hiszen a szabályrendelet 27—34. §-ok szakaszai teljesen kimerítőleg és szabatosan rendelkeznek.

Az alakulófélben levő „Alsózempléni Ref. Egyházmegyei Tanító-Egyesület“ az egyházmegyei hatóság útján a főtisztelendő és méltóságos Konventet kéri kántori javadalmazásának méltányos rendezésére, ugyancsak kéri a legújabb fizetési rendezésnél a felekezeti tanítókat ért sérelmek orvoslására.

Magunk is ismerjük ezeket a sérelmeket, illő, hogy se-

gítségére legyünk felekezeti tanítóinknak, jól megérdemlett fizetésük emelésénél.

Ugyanilyen értelemben kérelmeznek a tanügyi-bizottság útján a cigándi és sárospataki tanítói értekezletek.

Mozgalom indult meg a tanítószág körében, a szétagolt tanítói értekezletek egyesítésére. Az eszme már félig-meddig testet is öltött, a vezető hivatalnoki kar meg lett választva. Ilyen körülmények között azonban a beadott alapszabályok megerősítését nem javasoljuk, amennyiben az iskolák vezetőinek munkásságát az egyház kell, hogy őrszeggel kísérrje. Az alapszabályokban pedig a lelkészek ridegen el lettek különítve a tanítói testülettől. Nem volna jó, ha az állam által adott tanítói fizetések emelése ilyen háládatlan virágokat nevelnének.

Az egyesülés ellen nincsen szavunk, csak annak módzatai változzanak.

A sárospataki irodalmi kör elnöke kérdést intézett a tanítói értekezletekhez, hogy a vallástánításhoz kívánják-e a tanítók a vezérkönyv és kézikönyv kinyomatását? A beérkezett jelentések szerint a tanítók úgy a vezérkönyv, mint a kézikönyv sürgős kinyomatását kívánatosnak tartják.

Intézkedést kérünk ezeknek kinyomatását illetőleg.

Az 1912. évi őszi egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 65 pontjában külön felhívtam az iskolalátogató urakat az E minta pontos kitöltésére, sőt erre külön levélben figyelmeztettem őket! Az eredmény szóra sem érdemes! Semmi!! A szó teljes értelmében semmi!!! Egyetlen egy iskolalátogató sem felelt meg szigoruan az utasításnak.

Megpróbáltam azért a hiányzó adatok kiegészítésével kitöltve nyujtani be az ezen elmúlt iskolai évre szóló statisztikát.

Az egyházmegye tíz iskolalátogatósi járásából egybe gyűjtött adatok alapján az iskolákat fenntartó egyházak lélekszáma 53440. Kétezerötvenegygyel több, mint a múlt évben.

Egyházmegyénk fennhatósága alá tartozó népiskoláinkban a 6—12 éves tankötelesek száma az 1912—13 iskolai évben 3174 fi és 2964 leány, összesen 6138. Kevesebb az iskola köteles 410 el mint a múlt évben.

Ebből saját iskolánkba járt 2723 fi és 2519 leány. Összesen 5242. Kevesebb járt mint a múlt évben 288-al.

Más vallású iskolába járt 2 fi 2 nő, összesen 4. Kevesebb járt mint a múlt évben 8-al. Községi és állami

iskolába járt 349 fi, 302 leány, összesen 651. Kevesebb járt mint a múlt évben 127-tel. Középfokú iskolába járt 22 fi és 3 nő, összesen 25. Öttel kevesebb, mint a múlt évben.

Összesen iskolába járt 3105 fi és 2836 leány, összesen 5941. Nem járt iskolába 75 fi és 126 leány, összesen 201. Kevesebb hattal, mint a múlt évben.

Ismétlő iskola köteles volt 1183 fi és 1117 leány, összesen 2305. Több 232-vel, mint a múlt évben.

Ismétlő iskolába járt helyben 98 fi, 963 nő, összesen 1941. Több járt 41-el, mint múlt évben.

Gimnáziumba járt 16 fi, polgári iskolába járt 17 fi, 14 nő, összesen 41. Iparos iskolába járt 31 fi. Nem járt iskolába 140 fi és 145 leány, összesen 285. Százhetvenhattal több, mint a múlt évben.

Más vallású járt hozzánk:

Róm és gör. kath.	187 fi	126 leány.
Ág. evangélikus	52 „	57 „
Izraelita	93 „	109 „

Összesen — 332 fi 292 leány.

Százhuszonkilencel több, mint a múlt évben.

Tanító van egyházmegyénkben 83 fi és 14 nő tanító. Rendes tanító 83 Ideiglenes tanító 4. Lelkésztanító, beleszámítva a vallástanítókat is, 10. Okleveles tanító 87. Nem okleveles 10. Ez utóbbiaknak lelkeszi oklevelük van.

A tanítók rendes fizetése az egyháztól 50233 kor. 53 fillér, az államtól 38379 kor. Összesen 88612 kor. 53 fillér.

Megosztva a működő tanítók között, átlagképen esik egy tanítóra 1018 korona.

Korpótléket kapnak az államtól 18500 kor., az egyháztól 910 kor., összesen 19410 koronát.

A tanító lakás jó 79 helyen, rossz 7 helyen.

Van az egyházmegyében 95 tanterem, ebből törvényszéü 85, nem törvényszéü 10. Felszerelés kellő 75, hiányos 19.

Szellemi állásra nézve kitünő iskolánk van 39. u. m. Olaszliszka mind a kettő, Erdőbénye I—II, Viss, Sáros-

patak mind a három, Györgytarló, Karcsa, Pácin vallásból, Karos, Luka vallásból, Vámosujfalu vallásból, Taktaharkány mind a kettő, Taktaszada, Megyaszó I, II—III., Alsódobsza, Semjén, Tiszalúc kettő, H.-németi kettő, Gesztely kettő, Kesznyéten kettő, Szerencs, Mezőzombor vallásból, Mád vallásból. Örös, K. Helmec I—II., Nagy Géres, Tarcal mind a három, Csobaj I—II., Prügy.

Dicséretes 30, u. m. Kenézlő, Erdőhorváti, Sima, B.-Keresztúr vallásból, B.-Olaszi, B.-Zsadány vallásból, Megyaszó IV—VI, Legyesbénye, Ujcsanáros, Tiszakarád II—III és IV—VI. oszt., Cigánd I. II., V—VI., Ricse III—VI., Sajóhidvég, Bekecs vallásból, Ond, Golop, Bodrogszentes, Királyhelmece III—VI., Kisgéres I—II., Nagyrosvány I—II., Tokaj, Tiszaladány III—VI., Csobaj III—VI., Prügy I—II., Bacska.

Jó: 14, u. m. Vajdácská, Erdőbénye III—VI., Sóstófalva, Tiszakarád I., Cigánd II., III., Láca, Hernádkak, Berzék, Tiszaladány I—II., Lelesz, Agcsernő, Kistárkány és Nagytárkány.

Elégséges: 11, u. m. Tolcsva, Makkoshotyka, Bodroghalász, Monok, Véke, Kisgéres III—VI., Nagyrosvány III—VI., Taktakenéz, Bodrogmező, Agárd, Leányvár.

Elégtelen Sára és Perbenyik a vallásból.

Nincs minősítve: Báj vörheny miatt és Nagykövesd. Innen a következő jelentést kaptam az iskolalátogató küldöttség útján: *„Lelkész azt a határozott kijelentést tette, hogy tanító nincs, az iskola építés miatt szünetel. Minden további kérdésemre csak a fent említett feleletet kaptam. Én pedig úgy tudom, hogy tanítás is, vizsga is volt.“*

E tárgyban szigorú vizsgálatot kérek.

Az iskolák fentartására öt járásban az elmúlt évben 21989 koronát fordítottak az egyházak. Ez évben 7 járásból lett kimutatás beadva, melynek alapján az iskolák fentartására az egyházak 12713 kor. 94 fill. adtak ki.

Erre a rovatra a múlt évi jegyzőkönyvünkben külön is felhívtam az iskolalátogató figyelmét, sőt magán levélben figyeimeztettem őket a rovatok pontos kitölté-

sére. Az eredmény még ma se megfelelő. Nagyobb pontosságot, több lelkiismeretességet várok.

Különösen a jegyzőkönyvek pontos és rendes időben való beküldésére kérem az iskolalátogatókat. A jegyzőkönyvek beküldésének határideje július 15-ik napjáig tart. Többszöri sürgetésemre még augusztus 24-én is érkezett a jegyzőkönyv; de van olyan is, hogy még ma se érkezett be, csak hiányosan. A jelentést nekem már be kellett küldeni augusztus hó 10 ik napjára az egyh. kerületi tanügyi bizottsági jegyzőhöz és alig tudtam a statisztikai adatokat egybe gyűjteni szeptember 12-ik napjára, a mely napon azt be is küldtem. Persze már szept. 14 én a nagytiszteletű esperes ur figyelmeztető levele kezeim közzé jutott.

Szeretettel kérem az iskola látogatóságot: mentse nek fel engem az ilyen szégyenletes pironságok alól.

Általánosan és egyesekre vonatkozólag jelenthetem, hogy ilyen kedvező jelentések kezeim közzé még nem érkeztek iskoláinkról.

Sára és Perbenyik rontják az összhangot, mind a két tanító szigorú megintést érdemel.

Ugy tudom, hogy a sárai tanító ellen a fegyelmi vizsgálat már megindult.

A perbenyiki tanításnál pedig a lelkész követett el mulasztást. Őt azonban menti ezuttal súlyos betegsége.

Bodrogszentesen, Vékén, Sóstófalván, Bodrogmezőn a tanítás jó eredményt mutat. A szelid figyelmeztetés haszonnal járt.

Az iskolák hat osztályúvá emeltettek két három iskola kivételével.

Az iskolák felszerelése már már a befejezéshez közelgett.

Általában tanügyünk állapota teljesen megnyugtató képet tüntet fel.

Segélyre ajánltnak: Szatmári Ferenc sárospataki tanító és Filep István györgyarlói kitünő tanító.

Iskolalátogatók lesznek a jövő évben:

1. Sárospataki járás: Danyi József erdőbényei lelkész és Gagyai Károly o.-liszka tanító.

2. Bodrogszentesi járás: Horvát Győző nagykövesdi lelkész és Négyesy János örösi tanító.

3. Gesztelyi járás: Gecse Lajos kesznyéteni lelkész és Csizi Gedeon kesznyéteni tanító.

4. Szerencsi járás: Csorba Ferenc pácini lelkész és Tóth István szerencsi tanító.

5. Liskai járás: Móricz István m.-zombori lelkész és Bartha Lajos vissi tanító.

6. Tokaji járás: Novák Lajos szadai lelkész és Jakab Antal t.-harkányi tanító.

7. Kiskövesdi járás: Bálint Dezső királyhelmeci lelkész és Bodnár Kálmán leleszi tanító.

8. Cigándi járás: Horkay Barna kistárkányi lelkész és Nagy Kálmán semjéni tanító.

9. Leleszi járás: Sáfár István lácai lelkész és Kantor Lajos karcsai tanító.

10. Megyaszói járás: Kun Zoltán gesztelyi lelkész és Nyitray Károly h.-németii tanító.

Hiányos felszerelésű iskolák: Tiszaladány, Taktakenéz, Hernádkak, Berzék, Sóstófalva, Sima, Bodrogszentes, Örös, Véke, Kisgéres, Nagygéres, Ágcsernő és Nagytárkány.

Nemtörvényszerű az iskola: Ond, Taktakenéz, Hernádkak, Berzék, Sóstófalva, O.-liszka, Örös, Láca és Agárd.

A hat osztályú iskolák felállítása összes iskoláinkban elrendelendő, mert már ezideig is van eset egyházmegyénkben, hogy az állami hatóság a tanítói fizetés kiutalását éppen ezen ok miatt beszüntette.

a) A nagy gonddal összeállított jelentést, mely hű tükre egyházmegyénk elemi népoktatási, tanügyi állapotának, közgyűlésünk elismeréssel veszi tudomásul

b) Elismerését fejezi ki, továbbá az egyházmegyei közgyűlés azon tanítókkal szemközt is, kik hivatásuk magaslatán állva, nagy szorgalommal, szakavatottsággal tanítva, nevelve a gondjaikra bizott gyermekeket, kitűnő eredményt értek el. Szathmáry Ferenc sárospataki,

b) *Tőkepénzek:*

1. Közpénztári tőke	---	---	---	---	8750 K	—	f.
2. Kamatokból befolyt	---	---	---	---	601	„	50 „
3. Hátralékos kamat	---	---	---	---	21	„	12 „

c) *Miklós Béla-alap:*

Alaptőke	---	---	---	---	1641 K	47	f.
Készpénz (illet. ptári m.)	---	---	---	---	18	„	— „

d) *Meczner Béla-alap:*

Alaptőke	---	---	---	---	301 K	73	f.
Készpénz	---	---	---	---	17	„	11 „

e) *Bélteky-Kiss A.-alap:*

Alaptőke (szomotori egyházé)	---	---	---	---	273 K	83	f.
------------------------------	-----	-----	-----	-----	-------	----	----

f) *Gortvay Aladár-alap:*

Alaptőke	---	---	---	---	200 K	—	f.
----------	-----	-----	-----	-----	-------	---	----

Dékáni számadás.a) *Egyházkerületi pénztárt illető járulékok:*

1. Bevétel	---	---	---	---	5548 K	40	f.
2. Kiadás	---	---	---	---	5548	„	40 f.

b) *Főiskolai pénztárt illető járulékok:*

1. Bevétel	---	---	---	---	796 K	40	f.
2. Kiadás	---	---	---	---	796	„	32 „

Egyházkerületi papi özvegy-árva gyáminté-							
zeti évjáradék az 1912 ik évre	---	---	---	---	4720 K	—	f.
A szükölködők tárából	---	---	---	---	56	„	75 „
					<hr/>		
					Összesen:	4776 K	75 f.
					<hr/>		
Kiadatott az özvegyek és árváknak	---	---	---	---	4776 K	75	f.

Egyházmegyei pénztárnoknak a kifogástalan pontosságú számadás vezetéséért egyházmegyei közgyűlésünk elismerését fejezi ki s részére a beterjesztett adatokra vonatkozólag a szokásos felmentvényt megadja.

52. Közös lelkészértekezletünk fölterjesztésére tárgyalott a tavaszi konventi jegyzőkönyv 93 jkvi pontja, melyben kimondja, hogy a korpótlék után fizetendő 2°/_o-os egyház-entartói járulék is a lelkészek által fizetendő.

Egyházmegyei gyűlés a konvent ez intézkedésében, az egyházak javára a lelkészek egyenes megkárosításával, a VII. t-c. 26. §-ának 3-ik pontjában foglaltak egyenes hatályonkívül helyezését látja. A törvény nevezett pontjának illetlen való hatályon kívül helyezése, avagy félremagyarázása vagy törvénytörő intézkedése nem állhat jogában a konventnek s minthogy ez intézkedés a megkárosított lelkészek szívéből — nézetünk szerint — jogos panaszt vált ki: azon tiszteletteljes kéréssel fordul az alsózempléni ref. egyházmegye a Főtiszteletű Egyházkerülethez, miszerint hasson oda, hogy a Méltóságos Konvent e sérelmes határozatát változtassa meg s a 2°/_o fizetésére a törvény által kötelezett egyházakat mondja ki illetékeseknek.

53. A legyesbényei lelkész előterjeszti, hogy az egyház a lelkészi székérszint, amelynek haladéktalan felépítését az egyházmegyei közgyűlés már két ízben is elrendelte, még mindeztideig nem készítette el, úgyszintén a lelkészi épület és kerítésen szükséges javításokat sem. Előterjeszti továbbá, hogy az amúgy is kicsiny lelkészi kertből 12 □ ölet beleágyezése nélkül elfoglaltak és a templom udvarhoz csatoltak.

Egyházmegyei közgyűlés a panaszolt ügyek megvizsgálásával és a békés elintézés megkísérlésével Gortvay Aladár tanácsbíróat bízta meg.

54. Olvastatnak a bodrogsárai iskolalátogatásról a múlt és jelen évben felvett jegyzőkönyvek, amelyek szerint a bodrogsárai tanító hivatalos kötelességeit nyilván elhanyagolja, mert az iskolába járó összesen 13 gyermek tudása a minimális mértéket sem üti meg.

Egyházmegyei közgyűlés a kötelességeiről megfeledkezett bodrogsárai tanító ellen a reá rótt hivatalos kötelességek megszegése miatt az egyházi V. törvénycikk 34. §. 1. pontja alapján hivatalból elrendeli a fegyelmi eljárást.

55. Olvastatik a megyaszói róm. kath. híveknek a megyaszói ref. egyháztanácshoz intézett azon kérelme, hogy a katolikus temetőnek elnevezett területhez mintegy 600 □ ölet a ref. temetőből hozzácsatolhassanak. Kérelmüket azzal az előadásukkal indokolják, hogy Megyaszó községet a kath. vallásu Almássy-család bírta és ez adományozta a mai temetőkertet egész kiterjedésében felekezeti különbség nélkül Megyaszó községének s ebből kifolyólag a temető sem felekezeti, hanem köztemető jelleggel bír. Ezzel szemben a megyaszói ref. lelkész felterjesztő jelentésében azt adja elő, hogy a temető az Almássy-család birtoklását megelőző időkben a megyaszói ref. egyház birtokában volt. A felvilágosított ref. egyház méltányosságból elnézte, hogy a csekély számú s nagyobbára urasági cselédekből álló kath. hívők a temető útjába temetkezhessenek, de árkot huzott s megjelölte a határt, hogy azon túl ne foglalhassanak. S dacára, hogy ezen árokkal elkülönített hely már be telt, a kért 600 □ ölnyi terület kiadását annál kevésbé engedélyezhetik, mert arra a ref. hívőknek is szükségük lesz a közel jövőben, amennyiben eddigi temetkezési helyük csaknem betelt.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet tekintettel arra, hogy a lelkész előadása szerint annak semmi jogos alapja nincs, sőt az egyház károsítása nélkül méltányossági szempontból sem teljesíthető — elutasítja annál is inkább, mert egyházi vagyon elidegenítésről lévén szó ezen kérdés feletti határozathozatal első sorban az egyházközség hatáskörébe tartozik.

56. Egyházmegyei gyűlés kiküldi egyházlátogatókul :

1. Ölbey Jánost a szentesi járásba.
2. Hézser Emilt a sárospataki járásba.
3. Máthé Gyulát a cigándi járásba.
4. Horváth Jánost a megyaszói járásba.
5. Kereszthury Józsefet a tállyai járásba.

57. Mіндеzen jegyzőkönyvi pontok a sárospatakon szeptember hó 24-én tartott hitelesítési gyűlésben felolvasás után hitelesítették.

II.

Bírósági ügyek.

I.

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett Sárospatakon 1913. évi szeptember 16-án az alsözempléni ref. egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróságnak Nyitray Károlyné szül. Molnár Ilona hernádnémeti tanitónő panaszos ügyében tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak: A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes, Kóczán Miklós h. gondnok, előbbi, mint a tárgyalást vezető elnök, Zombory Gedő, Gecsey Péter, Hézser Emil, Horváth János, Zitás Bertalan, Máthé Gyula, Miklós Béla, Dr. Kovács Gábor, Nagy Barna, Sebeő Gyula, Gortvay Aladár tanácsbírák és Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző, mint egyzőkönyvvezető.

Felek részéről: Panaszos képviselőjében férje Nyitray Károly, Pannaszlott Hernádnémetii egyház képviselőjében Tóth Kálmán lelkész, Bereczki János gondnok, Homolya Lajos és Horváth József presbyterek.

Tárgyalás alatt van Nyitray Károlyné szül. Molnár Ilona hernádnémeti tanitóné lakáspénz követelés iránti panaszos ügye.

Elnök az ülést megnyitván, az V. t.-c. 54. §-a értelmében felhívja a bíróság tagjait a tekintetben való nyilatkozásra, hogy tudomásuk szerint nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 43. §-ban felsorolt hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset?

Megállapított, hogy sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset fenn nem forog, sem törvényen alapuló érdekeltégi kifogás nem tétellett.

Erre az elnök megállapítja, hogy a bíróság érdektelen tagjai kellő számban vannak jelen és hogy az szabályszerűen megalakult.

Nyitray Károlyné szül. Molnár Ilona hernádnémeti tanitónő, a kit 1909. szeptember havában már mint Nyitray Károly feleségét választot-

tak meg második tanító, illetve tanítónőnek, mindez ideig sem külön természetbeni lakást, sem lakáspénzt nem kapott. F. évi junius havában azon kérelemmel fordult az egyház presbyteriumához, mint iskolaszékhez, hogy részére 1909. szeptember 26-tól 1912. december 31-ig az 1907. XXVIII. t.-c. 2. §-a alapján, 1913. január 1-től pedig az 1913. évi XVI. t.-c. 3. §-a alapján lakáspénzét utalja ki. Ezen kérelmet a presbyterium 1913. július 8-án tartott gyűlésén hozott határozatával elutasította. Panaszos ezen elutasító határozat után Zemplénnvármegye közigazgatási bizottságától kérelmezte a lakáspénz megállapítását, a honnan kérévénye 30 nap alatt leendő érdemleges elintézés végett a esperesi hivatalhoz áttétetett. Esperes felhívására a presbyterium 1913. aug. 3-án tartott gyűlésén hozott határozatával azzal indokolja Nyitrayné kérelmének elutasítását, hogy megválasztása alkalmával férje azt a kijelentést tette, hogy itt férj és feleség lévén, a tanító és tanítónő, az egyháznak nem kell két tanítói lakásról gondoskodni. Ezen kijelentés alapján nem is gondoskodott az egyház II. tanítói lakásról, lakáspénzt adni pedig nem hajlandó.

Elnök felhívja a feleket és panaszos képviselőjét, hogy az ügyre vonatkozó tényállításait terjesszék elő.

Lelkész ismerteti e presbyterium elutasító határozatának indokait s gondnok és megjelent presbyterek esküvel készek igazolni, hogy Nyitray Károly feleségének megválasztása alkalmával azt a kijelentést tette, hogy így az egyháznak nem kell II. tanítói lakásról gondoskodnia.

Nyitray Károly előadja, hogy nem emlékszik arra, hogy ezt a kijelentést tette volna s felesége nevében előterjeszti, hogy békés egyezség esetén sem visszamenőleg nem kér lakáspénzt, sem az 1913. évi XVI. cikkben megállapított 240 korona lakáspénzhez nem ragaszkodik, kevesebbet is hajlandó elfogadni.

Ezek után elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozmány után nyílt ülésen kihirdeti a bíróság által egyhangulag hozott következő

Ítéletet :

Az alsózempléni ref. egyházmegyei egyházi bíróság, mint közigazgatási bíróság panaszos kérelmének részben helyt ad s a hernádnémeti egyházat arra kötelezi, hogy Nyitray Károlyné szül. Molnár Ilona tanítónőnek 1913. évi szeptember 1-től kezdve természetbeni lakást vagy lakáspénzt adjon. A kérelem ezt meghaladó, a multra vonatkozó részét elutasítja.

Indokok :

A felek egyezõ elõadása szerint panaszos hernádnémeti tanítónõ 1909. szeptembertõl mindezeideig sem természetbeni lakást, sem lakáspénzt nem kapott. Minthogy pedig az 1913. évi XVI. t-c. szerint ezek valamelyikéhez feltétlen joga van, azt részére meg kellett állapítani, a jövõre nézve.

A multa vonatkozólag azonban kérelmével elutasítandó volt, elsõsorban azért, mert mindezeideig ilyen írályu kérelmet nem terjesztett elõ s egyáltalán nem igazolja, sõt meg sem kísérli annak bizonyítását, hogy a presbyterium kérelme dacára már korábban is megtagadta volna a természetbeni lakás kiszolgáltatását. De másodsorban azon ténykörülmény, hogy ilyen hosszú ideig nem kért sem lakáspénzt, sem természetbeni lakást, igazolni látszik a presbyterium abbeli elõadását, hogy megválasztása alkalmával férje és a presbyterium között azon megállapodás jött létre, hogy panaszos és férje közösen fogják a panaszos férjének eddigi természetbeni lakását kapni. Mindezek alapján a rendelkezõ részben foglalt határozatot kellett meghozni.

Ezután elnök felhívja a feleket, illetve panaszos képviselõjét a tekintetben való nyilatkozásra, hogy megnyugosznak-e az ítéletben vagy pedig felebbeznek ?

Panaszos képviselõje azért, mert a multa nézve kérelmével elutasított, felebbezést jelent be.

Az egyház képviselõi az íléletben megnyugosznak.

Kmf.

Bálint Dezsõ
egyházi elnök.

Dr. Vitányi Miklós
jegyzõkönyvvezetõ.

Kóczán Miklós
világi elnök.

II.

JEGYZÕKÖNYV

felvétellett Sárospatakon 1913. évi szeptember hó 16-án az alsõzempléni ref. egyházmegyei egyházi bíróságnak, mint közigazgatási bíróságnak Szabó Erzsébet férj Papp Józsefné felebbezési ügyében tartott tárgyalásáról.

Jelen voltak : A bíróság részérõl : Bálint Dezsõ esperes és Nagy Barna tanácsbíró elnökség, elõbbi mint a tárgyalást vezetõ elnök. Zom-

bory Gedő, Gecsey Péter, Hézsér Emil, Máthé Gyula, Horváth János, Dr. Kovács Gábor, Sebeő Gyula, Gortvay Aladár tanácsbírák és Bálint Bertalan világi aljegyző, mint jegyzőkönnyvezető.

Tárgyalás alatt van Szabó Erzsébet férj. Papp Józsefné felebbezése, melyet a tiszaladányi ref. egyháztanácsnak 1913. évi jul. hó 19 én tartott — öt tanítónői állásából elmozdító — határozata ellen adott be.

A felek részéről: Papp Józsefné panaszos és a panaszlott tiszaladányi egyháztanács részéről Csibaji János; F. Nagy Gábor, Bay Miklós és Fülep Gusztáv.

Megállapítottatott, hogy a bírósági tagokra nézve érdekeltsgéi eset fenn nem forog s kellő számmal jelen lévén, a bíróság megalakult.

Elnök az ügy érdemleges tárgyalását elrendelvén, Sebeő Gyula előadó az ügy állását ismerteti. A felek felszólalása után elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság által egyhangulag hozott következő

Ítéletet :

Az alsözempléni egyházmegyei egyházi bíróság a felebbezésnek helyt ad és a tiszaladányi ref. egyháztanács 1913. évi jul. hó 10, jul. 19. és aug. hó 24-én e tárgyban hozott összes határozatainak feloldása mellett felebbező Szabó Erzsébet férj. Papp Józsefné tanítónőt állásába visszahelyezi és az 1913. jul. 19-iki egyháztanácsi határozattal 1913. szept. hó 1-ig visszatartott javadalmazását kifizetni rendeli.

Indokolás :

A tiszaladányi ref. egyház presbyteriuma 1913. évi febr. hó 25-én tartott gyűlésében Szabó Erzsébet tiszaladányi ref. tanítónőnek orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegségére való tekintettel 1913. évi márc. hó 1-től 1913. évi szept. hó 1-ig azzal a kikötéssel, hogy a helyettest ő (Szabó Erzsébet) fizeti, szabadságot engedélyezett.

Szabó Erzsébet 1913. febr. hó 25-éről keltezve írásos nyilatkozatot adott, hogy 1913. évi aug. hó 5-ig a tiszaladányi ref. egyház tanítónői állásáról lemond.

A tiszaladányi ref. egyház presbiteriuma 1913. évi julius hó 10. gyűlésében elhatározta, hogy Szabó Erzsébet szólíttassék fel, miszerint tanítói állásáról hivatalosan mondjon le. Nevezett tanítónő ennek tudomásvétele után a presbiterium határozatára azzal vála-

szolt július 15-én, hogy állásáról le nem mond, azt szabadságideje leteltével 1913. szept. hó 1-én ismét elfoglalja. Mire a presbiterium 1913. évi július 19-én tartott gyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy ha Szabó Erzsébet férj. Papp Józsefné állásáról fentemlített nyilatkozata értelmében 1913. évi augusztus hó 5-ig hivatalosan le nem mond, úgy másnap 6-án állására a pályázatot meghirdeti s a netalán ebből az eljárásból keletkező vitás ügy elintézésénél felmerülő költségek fedezése végett szept. hó 1-ig járó fizetését biztosítékul visszatartja. Panaszos ezen presbiteri határozatokban foglaltak ellen febbezéssel élt 1913. augusztus 2-án s kérte az abban foglaltak megsemmisítését. Az egyháztanács az időközben kiküldött esperesi felvilágosító leirat dacára aug. 24-én tartott gyűlésében kimondotta, hogy panaszos tanitónőt állásáról továbbra is lemondottnak tekinti.

A tényállás ez.

A bíróságnak pedig ily tényállás mellett, — miután panaszos a tiszaladányi ref. tanitónői állásáról le nem mondott, abból feyelmi uton el nem mozdított s az 1913. évi febr. 24-iki presbiteri gyűlésen 1913. évi márc. 1-től 1913. évi szept. hó 1-ig minden megszorító feltétel nélkül kapott szabadságidő letelte előtt szolgálattételre rendes időben még július hó 15-én jelentkezett, a felebbezésnek helyt kellett adnia s a tiszaladányi ref. egyháztanács e tárgyban hozott összes határozatait pedig hatályon kívül kellett helyeznie.

Ezekután elnök felhívta a feleket nyilatkozattételre, hogy a kihirdetett ítéletben megnyugosznak-e vagy pedig felebbeznek.

Panaszos az ítéletben megnyugodott, míg ellenben panaszlott egyháztanács jelenlevő tagjai felebbezéseket jelentették be

Kmf.

Bálint Dezső
egyházi elnök

Nagy Barna
világi elnök.

Bálint Bertalan
jegyzőkönyvvezető.

III.

JEGYZŐKÖNYV

felvételt Sárospatakon 1913. szept. hó 16-án az alsözempléni reform. egyházmegyei egyházi bíróságnak, mint közigazgatási bíróságnak Séra Jánosné és társa panasza folytán tartott tárgyalásról.

Jelen voltak: A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes és Sebeő Gyula tanácsbíró, mint elnökök, Ölbey János, Zitás Bertalan, Máthé Gyula, Horváth János, Gortvay Aladár tanácsbírák és Bálint Bertalan világi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Tárgyalás alatt van Séra Jánosné és társa pácini lakosoknak régi templomi székük visszakövetelése tárgyában felmerült közigazgatási bírósági ügy.

Miután megállapított, hogy a bírósági tagok ellen érdekeltségi kifogás fen nem forog, elnök az ügy tárgyalását elrendeli s előadó tanácsbíró Máthé Gyula az ügy mikénti állását ismerteti. A felek felszólalása után elnök a tárgyalást berekesztvén, zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti az egyhangulag hozott következő

Ítélet :

Az alsözempléni egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Séra Jánosné és társa pácini lakosok kérelmének helyt ad és kötelezi a pácini ref. egyháztanácsot, hogy 15 nap alatt a régi, 1904. évben történt templomi székrendet állítsa helyre s a jelenlegi székrendezésért befizetett pénzüsszegeket pedig érdekelteknek fizesse vissza.

Indokolás :

Miután a pácini ref. egyház előjárósága s a pácini reform. egyháztanács által történt székrendezés minden gyűlési határozat nélkül eszközöltetett s a jogos felek előre meghallgatva nem lettek, így bíróságunknak a régi rend helyreállítását mint egyedül jogos alappal bírót kimondani kellett.

Ezen kihirdetett ítéletben a jelenlévő felek: Csorba Ferenc, Tarcali Ferenc, Séra András, Lénárt Gábor, Bogdi István és Séra Jánosné megnyugodtak.

Kmf.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Sebeő Gyula
világi elnök.

Bálint Bertalan
jegyzőkönyvvezető.

Időszaki tanács megalakítása.

IV.

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett Sárospatakon 1913. év szept. hó 16-án az alsózempléni ref. egyházmegyei egyházi bíróságnak rendes ülésében

Jelen voltak: A bíróság részéről: Bálint Dezső esperes és Sebeő Gyula tanácsbíró, mint elnökök, Ölbey János, Zitás Bertalan, Máthé Gyula, Horváth János, Gortvay Aladár tanácsbírák, Hézszer Emil papi főjegyző, mint jegyzőkönyvvezető.

Bálint Dezső elnök előterjeszti, hogy bár az összes tisztviselők megbízatása a tíz évi időszak leteltével lejárt s ennek folytán a jelen egyházmegyei gyűlésben be is adták lemondásukat, mindazáltal a felmerülhető ügyek ellátása végett szükséges, hogy az új bírósági kar megalakulásáig is az időszaki tanács az 1907. törvény V. t.-c. 13. § a értelmében megválasztassék.

Egyházmegyei bíróság az időszaki tanács tagjaiul megválasztja rendes tagokul: Ölbey János papi-, Sebeő Gyula, Dr. Kovács Gábor világi tanácsbírákat; póttagokul: Horváth János, Máthé Gyula papi-, Gortvay Aladár világi tanácsbírákat.

Kmf.

Bálint Dezső
egyházi elnök.

Sebeő Gyula
világi elnök.

Hézszer Emil
jegyző.

Jegyzették:

Hézszer Emil papi főjegyző: 1—8, 14, 37—49, 57, IV. sz. bír. jkv.

Keresztury József papi aljegyző: 15—25, 32—36, 52, 56.

Janka Károly papi aljegyző: 9, 13, 26—31.

Dr. Vitányi Miklós világi aljegyző: 53, 54, 55, I. sz. bír. jkv.

Bálint Bertalan: II., III. számú bírósági jkv.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Esperes gyűlést megnyitó imája.
2. Egyházmegyei gondnok megnyitja a gyűlést.
3. Közgyűlési tagok igazolása.
4. Képviselők igazolása. A gyűlés megalakulása.
5. Elmaradásukat igazoltak bejelentése.
6. Igazolatlanul távol maradtak névjegyzéke.
7. Egyházkerületi képviselőkül kiküldettek.
8. Tisztikar lemond. Szavazatok elrendelése.
9. Világi aljegyzővé Bálint Bertalan választott meg.
10. Tanítók hivatalukba megerősítették.
11. Bacskai missioi lelkész díjlevele. Kerü etre terjesztetik fel.
12. Közhirdetésre a.-berecki és a berzéki egyház ajánlatnak.
13. A vagyoneleltár javaslatot elfogadta egyházmegyénk.
14. A belmissiói tervezetre jelentés és javaslat.
15. A b.-halászi egyház adja be számadását a számvevőhöz.
16. A l.-benyei egyház földvásárlása nem sikerült.
17. Sóstófalvai egyház 103 K 30 fill.-t fizessen a tanítónak.
18. Alsóberecki és kenézlői építkezési ügy esperesre bízott
19. A tállyai tanító fizetési ügye tudomásul vétetett.
20. A számvevőszék kifogásaira az egyházak terjesszék ki figyelmüket.
21. A tanítói szolgálati szabályzatra tett megjegyzések.
22. A nyomtatványokat a pénztárnak nem mutathatta be.
23. Az ondi iskola építés ügye nyilvántartásban marad.
24. A szerencsi templom fedése nyilvántartásban marad.
25. A b.-zsadányi templom ügye nyilvántartásban marad.
26. Tőkesegélyre ajánlottak Nagygéres, Pácín, Nagytárkány, Véke.
27. Rendkívüli tőkesegélyre ajánlottak: Nagyrozvágy, Erdőbénye, Tiszatokaj, Alsóberecki, Taktaharkány, Ágcsernyő.
28. Közalapi segélyek kérvényét bizottság bírálja el.

29. Nagy Károly kérelme nem teljesíthető.
30. Szomotor készíttessen költségvetést és tervrajzot.
31. Szomotori egyház kutépitéséről gondoskodjék.
32. Ondi egyház földje nem adható el.
33. A berecki lelkész kérelme nem teljesíthető.
34. A b -kereszturi lelkész adjon be kérvényt a kerülethez.
35. A m. hotykai föld eladás jóváhagyatott.
36. A berzéki paplak építése jóváhagyatott.
37. A berzéki egyház kölcsön felvétele nem engedélyezhető,
38. Bajusz Imre kérelmét egyházlátogatók intézzék el.
39. A karosi tanító 200 kor. személyi pótléka jóváhagyatott.
40. Sajóhidvég kölcsöne tudomásul vétetett.
41. Sajóhidvég „Egyházfenntartási alapja“-ról adjon jelentést.
42. Az énekkar alapszabályát a sajóhidvégi énekkar dolgozza át.
43. A sajóhidvégi „Ifjúsági Egylet“ alapszabálya jóváhagyást nyert.
44. Az „alsözempléni ref. tanítói egylet“ alapszabályai az e. kerületre terjesztetett fel.
45. A karcsai egyház adjon kérvényt a műemlékek bizottságához.
46. Székely Imre kérelme nem teljesíthető.
47. A nagyrosványi két tanító díjlevele megerősített.
48. A tarcali két tanító díjlevele megerősített
49. A báji egyház 346 kor. „Egyházfentartási alapot“ létesít.
50. Tanügyi bizottság jelentése.
51. Jelentés az 1912. évi pénztári számadásról.
52. A korpótlék után a 2°/_o-ot az egyházak fizessék.
53. A legyesbényei lelkész panaszos ügyét Gortvay Aladár vizsgálja meg
54. A bodrogsárai tanító ellen a fegyelmi eljárás megindítandó.
55. A megyaszói r. kath. hívek kérése nem teljesíthető.
56. Egyházlátogatókul kiküldettek.
57. Jegyzőkönyv hitelesítése.

II. Birósági ügyek.

1. Molnár Ilona hernádnémeti tanítónő lakbér követelési ügye.
2. Szabó Erzsébet tiszaladányi tanítónő felebbezése a presbyterium határozata ellen.
3. Séra Jánosné és társa pácini lakosok templomszék használati ügye.
4. Időszaki tanács megalakulása.

BETÜRENDES NÉVMUTATÓ.

- Ágcsernyői egyház 27.
Alsóbereckii egyház 12, 18, 33.
Bálint Bertalan 9.
Báji egyház 49.
Bajusz Imre 38.
Bacskai egyház 11.
Berzéki egyház 12, 36, 37.
Bacskai Károly 6.
Berzeviczi Endre 6.
Bodrogolaszi egyház 15.
Bodrogmezői egyház 15.
Bodrogsadányi egyház 25.
Bodroghalászi egyház 15.
Czike Ferenc 5.
Dancs Lajos 10.
Erdőbényei egyház 27.
Esperes 7, 28
Egyházkerület 11, 13, 14,
Egyházak 20, 50.
Gortvay Aladár 7, 53.
Gecsey Péter 7.
Hézsér Emil 7, 56.
Horváth János 56.
Homoki György 19.
Igaz József 6.
Janka Károly 28.
Karcasai egyház 45.
Karosi egyház 39.
Keresztury József 28, 56.
Kenézlői egyház 26
Kozma Dezső 10.
Kövendi László 10.
Kóczán Miklós 7.
Kovács János 6.
Kazay Sándor 6.
Kajdy Menyhért 6.
Lábos Béla 5.
Legyesbényei egyház 16.
László János 34.
Makkoshotyikai egyház 35.
Máthé Gyula 7, 45, 56.
Meczner Béla 7, 8, 28.
Mitrovics Gyula 6.
Nagy Barna 7.
Nagygéresi egyház 26.
Nagytárkányi egyház 26.
Nagyrozságyi egyház 27, 47.
Nagy Károly 29—31-ig.
Orosz József 10.
Ondi egyház 23, 32.
Órás Kálmán 5.
Ölbey János 7, 56.
Pácini egyház 26.
Sóstófalvai egyház 17.
Sarkadi Antal 6.
Sütő Kálmán 6.
Sebeő Gyula 7.
Semjéni egyház 27.
Sajóhidvégi egyház 40—43.
Székely Imre 6, 46.
Szomotori egyház 29, 30, 31.
Szerencsi egyház 15, 24.

Szánthó István 6.
Szilágyi Géza 6.
Tállyai egyház 19.
Tiszatokaji egyház 27.

Taktaharkányi egyház 27.
Tarcali egyház 48.
Verebélyi József 6.
Zitás Bertalan 22.